

ANA MEDARIĆ-TOMLJENović

U SPOMEN ANTI RUKAVINI
(Gospić, 4. listopada 1928. - Gospić, 29. siječnja 1994.)

Ana Medarić-Tomljenović
Vila Velebita
HR 41000 Zagreb

UDK:929(497.5) Rukavina
Ur.: 1994-10-26

"Odjednom je zahladilo, zacrnilo, zagrmjelo kao da se nebo ruši na zemlju. I tresla se zemlja, krovovi se raskrivali od silna vjetra, drveće se slamalo kao klasje žitno..." (Ante Rukavina *Grad Prokleti*, kalendar *Danica*, 1994.)

Ovim odlomkom iz pripovijesti Ante Rukavine, veterinara i hrvatskog književnika iz Gospića, mogli bismo opisati okolnosti u kojima je samog autora zadesila tragična smrt. Dok je prolazio kroz park Kolakovac u središtu grada, za jakog nevremena, oborile su ga i usmratile smreke, teško ranjene u četničkim napadima na Gospić.

Tako je završio životni put čovjeka koji je Gospiću, Velebitu, Lici i Hrvatskoj kroz svoj praktični, stručni, znanstveni i literarni rad nekoliko desetljeća davao sebe, svoj bogati svestrani talent, veliku marljivost i sistematičnost.

Ante Rukavina potomak je stare bunjevačke loze čiji je davni predak knez Jerko Rukavina, naselivši se 1663. u Karlobagu, god. 1686. prešao Velebit i stalno se naselio u Trnovcu. Jedan odvjetak njegove obitelji, tj. obitelji iz koje potječe Antina obitelj, odavno je naseljen u Gospiću, ali je u njoj do danas sačuvan patrijarhalni moral naših predaka, čije su odrednice: čast, poštenje, rad, privrženost Crkvi i rodoljublje. Otac, ili najstariji sin nakon očeve smrti u takvoj je obitelji stožer koji svojom mudrošću, brigom o svakom članu, požrtvovnošću i savjetima drži i čuva obitelj na okupu. Ante je do smrti bio stožer svojoj brojnoj obitelji, jer je sedmero braće i sestara rano ostalo bez roditelja. Uz njih i

s njima postao je onakav kakvog smo ga poznavali, voljeli, poštivali i kakav će ostati u našem sjećanju.

Za sve one koji poznaju učmalu provincijsku atmosferu, u koju je poslize II. svjetskog rata tonuo nekada kulturni i cvatući Gospić, teško je shvatljivo kako je Ante Rukavina uspio u njemu ostati i opstati, postavši cijenjeni doktor znanosti i jedini član Društva hrvatskih književnika koji je živio u Lici.

Rođen 4. listopada 1928. u Gospiću, u kojem je proveo cijeli život osim studentskih dana, pamtio je i proživljavao sa svojim gradom sve njegove najčešće tmurne dane i godine u kojima su on, njegovi istomišljenici i njegov narod bili marginalizirani. Bunjevci kažu: "U koga je sila, toga je i vlast." Ante Rukavina nije pristajao ni na silu, ni uz tadašnju vlast, zato se završivši studij veterine posvetio obitelji, svom pozivu, planinarenju i proučavanju povijesti. "... čitajući knjige koje pišu o Lici i njezinoj povijesti može se opaziti da u Lici svaki kamen "govori", da svaka stopa te tvrde, napaćene zemlje ima svoju povijest." (A. Rukavina u *Vili Velebita*, br. 8 od 15. 4. 1993.

Povijesnošću (historicismom) prožeta je većina njegovih znanstvenih i literarnih radova, što je ne samo osobna sklonost već i karakteristična osobina pripadnika ugroženog naroda.

Pisati je počeo u osnovnoj školi, nastavio u gimnaziji, a sredinom šezdesetih godina intenzivnije se bavi pisanjem stručnih veterinarskih i putopisnih planinarskih članaka. O tome je sam govorio za spomenuti broj *Vile Velebita*: "... planinariti sam počeo po povratku sa studija, a onda nisam mogao odoljeti da nešto ne napišem o tome... A to je povijest te planine, povijest Velebita, povijest ljudi koji su ga branili... Tako su onda nastale moje tri knjige putopisa i eseja o Velebitu: *Velebitskim stazama*, *Zvona ispod zvijezda* i *Baške Oštarije i šira okolica*. Još dvije knjige čekaju tiskanje u nekim boljim prilikama: *Velebitskim vrhovima* i *Iverje s planinarskih proplanaka*. Zatim imam pripremljenu jednu knjigu literarno obrađenih mojih doživljaja, istraživanja i susreta u vezi s mojim pozivom: *Konji vrani razigrani*, no tko će i kada to tiskati ne znam."

Stručne, znanstvene i literarne članke iz veterinarske prakse i povijesti stočarstva i veterinarstva objavljivao je u časopisima: *Vetserum*, *Praxis veterinaria*, *Veterinarski glasnik* i *Veterinarska stanica*.

Mnoštvo njegovih literarnih priloga je rasuto u časopisima: *Mala Mladost*, *Obitelj*, *Lički vjesnik*, *Lički kalendar*, *Kalendar Danica*, *Ličke župe*, *Vikend*, *SN revija*, *Hrvatski tjednik*, *Kana*, *Zvona*, *Usponi*, *Zadarska revija*, *Ekološki glasnik*, *Liječničke novine*, *Marulić* i *Vila Velebita*. U njoj se povremeno tiskaju i odlomci iz neobjavljene knjige, kronike, *Leto ledeno od smrti*.

Dr. Ante Rukavina, hrvatski književnik i planinar, jedan od najistaknutijih istraživača povijesti Like i Podgorja te najbolji poznavatelj i promicatelj ljepota Velebita

Uz praktičan i veterinarski i znanstveni rad Ante Rukavina doktorirao je 1984. disertacijom *Razvoj stočarstva i veterinarstva u Lici od njihovih prvih početaka do godine 1978.* U Hrvatskom veterinarskom društvu bio je aktivan do smrti, a posljednji prilozi bili su mu u knjizi *Stradanja životinja u hrvatskom Domovinskom ratu i Sto godina Hrvatskog veterinarskog društva u okviru naših političkih prilika.* Bio je i član uredničkog odbora *Hrvatskoga veterinarskog vjesnika.*

Član radnika Matice Hrvatske postao je u osvit "hrvatskog proljeća" god. 1968. u ogranku Gospić i ujedno član Glavnog odbora Matice Hrvatske u Zagrebu. Člankom *Bužim umire, ali se i nada,* objavljenim u Ličkim novinama 1971., koji je mogao nositi naziv *Lika umire, odnosno Hrvatska umire, ali se i nada,* opisao je prošlost i tadašnje stanje Bužima, odnosno Hrvatske i nadu u njen spas." (Krešimir Mikolčić u nadgrobnom govoru). Ante Rukavina našao se zbog toga članka u svibnju 1971. u beogradskoj *Borbi* na istoj stranici na kojoj su objavljena imena "glavnih kontrarevolucionara i hrvatskih nacionalista". Godine 1990. pokrenuo je obnovu ogranka Matice Hrvatske u Gospiću, kojemu je bio predsjednik do smrti.

Ante Rukavina pisao je i pjesme, od kojih su najuspjelije rodoljubne, inspirirane stradanjem ličkih Hrvata u Domovinskom ratu. Jedna je od najljepših *Pjesma našoj Lici*, koju je uglazbio kompozitor Lovro Županović.

Gotovo četrdeset godina Ante Rukavina bio je član HPD *Visočica* iz Gospića, a dvadesetak godina tajnik društva, kojemu je bio duša. Od 1971. bio je u vodstvu Hrvatskoga planinarskog saveza, član uredništva časopisa *Naše planine*, član Nadzornog odbora, a stalni suradnik spomenutog časopisa sa sadašnjim (vraćenim) nazivom *Hrvatski planinar* bio je četvrt stoljeća, napisavši uz to nekoliko stotina eseja i putopisa o Velebitu. Kao jedan od najistaknutijih hrvatskih planinara, uz poznatu društvenost, davno je postao lička i velebitska planinarska legenda. O tome svjedoče brojni pozivi u planinarska društva, održana predavanja po cijeloj Hrvatskoj i preko 1.000 brzojava s izrazima sućuti obitelji na vijest o njegovoj smrti.

Kao pravi lički sin Ante je volio naše narodne izreke, poslovice i stihove. Rado je spominjao i ove:

"Ovim putom uvijek volim proći,
ovud je moj dragi uža doći."

Put kojim je svakodnevno prolazio kroz park Kolakovac bio je 29. siječnja. 1994. koban za njega, za sve koji su ga voljeli i štovali, a posebno za Liku, čiji je bio nenadoknadv kroničar.

Dr. Ante Rukavina (1928 - 1994)

In memoriam

Zusammenfassung

Die Autorin beschreibt den Lebenslauf des hervorragenden kroatischen Wissenschaftler, Alpinisten und Schriftsteller Dr. Ante Rukavina.

Er stammt aus einer alten kroatischen Bunjevacer Familie, die bis auf den heutigen Tag die Moral unserer Vorfahren bewahrt hat. Er wurde 1928 in Gospić geboren, und hat fast sein ganzes Leben in dieser kleinen Stadt als Veterinär verbracht. Dort ist er auch im Januar 1994 gestorben: ein alter Wachholderbaum ist auf ihn gefallen, und hat ihn so schwer verletzt, daß er nach einigen Stunden gestorben ist.

Hinter ihm ist eine Reihe von Artikeln aus der Veterinärwissenschaften, Likaner Geschichte und Alpinismus geblieben. Er war auch als Schriftsteller bekannt, und hat viele literarischen Beiträge und mehrere Bücher geschrieben.